

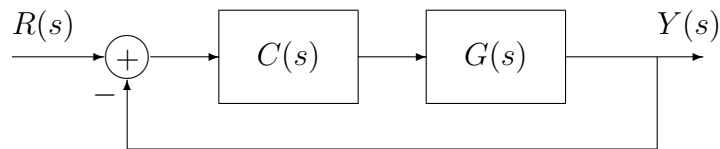
Cevaplarınızda yorumlarınızı belirtin ve tertip-düzene önem verin. Sonuçlarınızı açıkça gösterin. NOT: $M_p = \%5$ için $\xi \cong 0.7$ ve $M_p = \%25$ için de $\xi \cong 0.4$ alınabilir. BAŞARILAR...

1.) (30 puan) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.
  - (a) Sistem tipi nedir, tanımlayınız? (5 puan)
  - (b) Kök-Yer Eğrileri ve Bode Diyagramları nedir? Kontrol sistemlerinde ne amaçla kullanılırlar? (10 puan)
  - (c) Denetleyici, $C(s) = K(s + 1)/(s + 2)$ ve ona seri $G(s) = 1/s(s + 3)$ olan birim geribeslemeli bir kontrol sisteminde konum-hız-ivme hatası katsayılarını bularak kalıcı durum hatasını belirleyiniz. (15 puan)
2.) (25 puan) Bir dinamik sisteme sıfır ve kutup eklemenin etkilerini yazınız. Transfer Fonksiyonları aşağıda verilen sistemlerin birim-basamak yanıtlarına göre en yüksek aşım M_p , yükselme ve yerleşme zamanlarını kıyaslayınız.

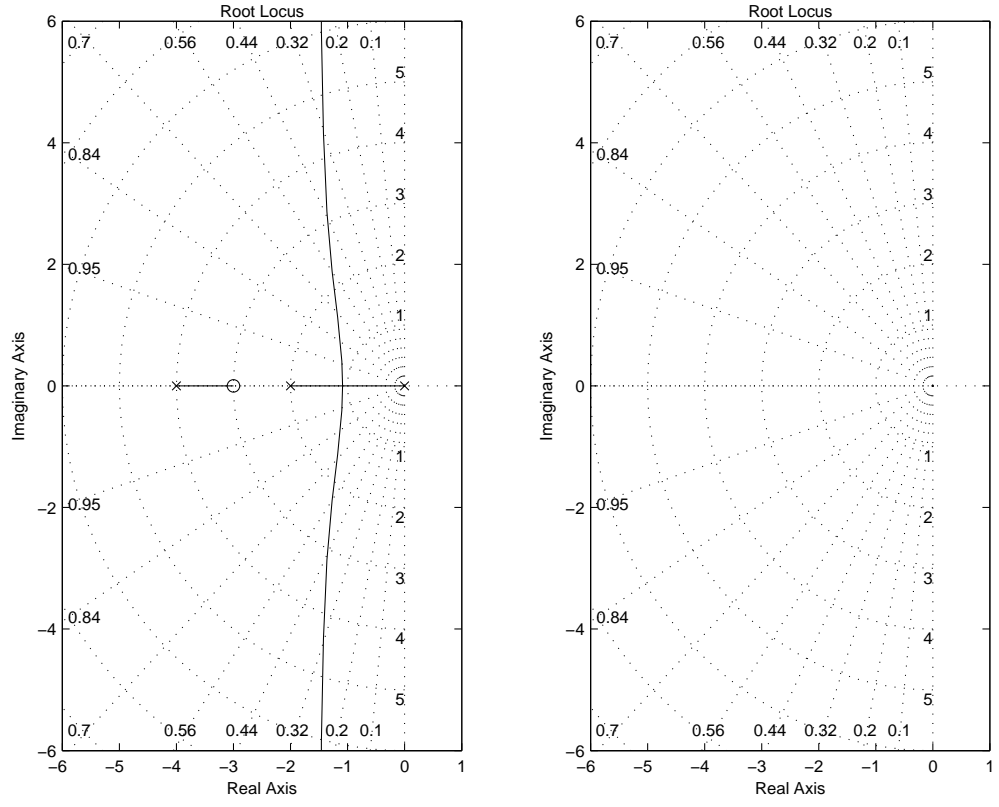
$$H_1(s) = \frac{12}{(s^2 + 3s + 4)(s + 3)}, \quad H_2(s) = \frac{4}{s^2 + 3s + 4},$$

$$H_3(s) = \frac{4(s + 4)}{s^2 + 3s + 16}, \quad H_4(s) = \frac{16}{s^2 + 3s + 16}$$

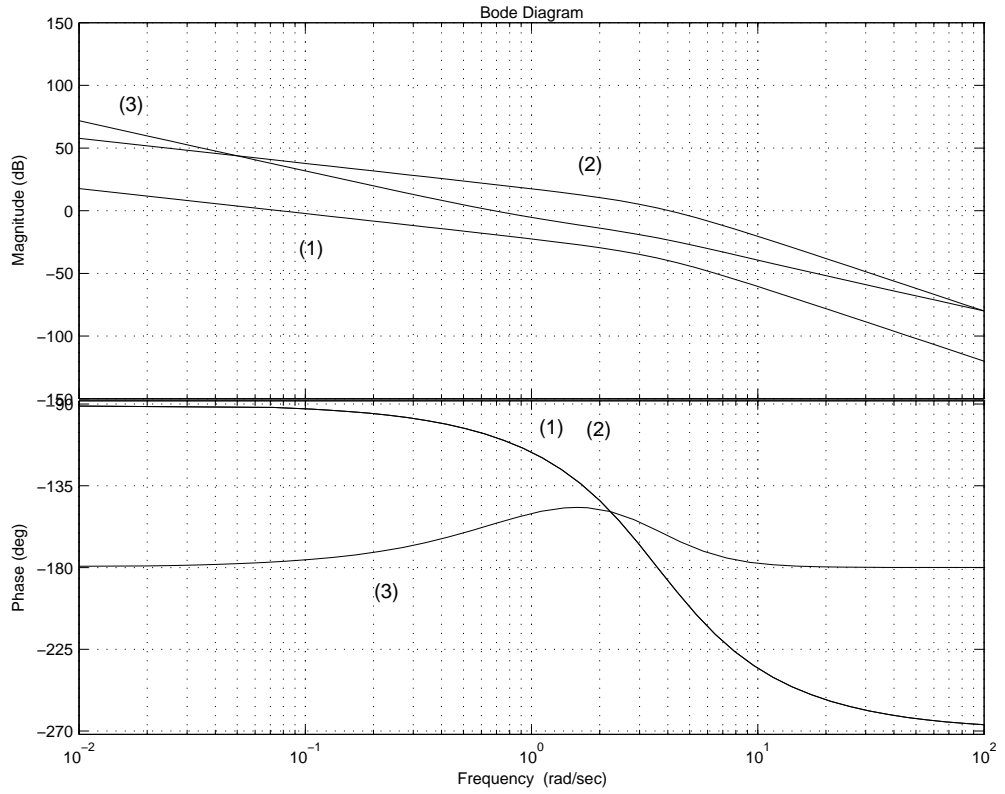
3.) (20 puan) Şekilde birim geribeslemeli sistem için oransal denetleyici ile kök-yer eğrisi verilmiştir.
  - (a) Birim-basamak cevabına göre, $M_p < \%5$, $t_r < 1.2 \text{ sn}$ ve $t_s < 3.6 \text{ sn}$ olarak istenen bir sistemin kutuplarının yer alacağı s-düzlemindeki bölge nedir? (10 puan)
  - (b) Denetleyici türlerini sıralayarak birbirlerine üstünlüklerini tartışınız. Oransal denetleyici istenenleri sağlar mı? (10 puan)
4.) (25 puan) Şekilde iki açık-çevrim sistemin BODE diyagramı verilmektedir. Bu sistemleri birim-geribeslemeli sistemde ele alırsak sistem tipini belirleyerek, basamak girişe kalıcı durum hatalarını ve kararlılık analizini kazanç sınırı (GM) ve faz sınırı (PM) değerlerini bularak araştırınız.

Birim geribeslemeli kontrol sistemi

Şekil.1: Soru 3 Kök-Yer Eğrisi.

Şekil.2: Soru 4 Bode Diyagramı.